

Két ország, egy cél, közös siker!

## „Hajdú-Bihar és Bihar természeti értékeinek védelméért”

HURO 0801/072

### PROJEKT LEÍRÁS

A projektet finanszírozó intézkedés megnevezése:

#### MAGYARORSZÁG – ROMÁNIA HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAM 2007-2013

1. prioritás – 1.3 Környezetvédelem

##### **1.3.2 Természetvédelem - soft**

Intézkedés támogatására kiírt pályázati felhívása

Kód: *HURO 2008/01/1.3.2*

A konstrukció keretében rendelkezésre álló keret	:	808.110,- €
A projekt futamideje	:	12 hónap
A projekt kezdési időpontja	:	2009. december 1.
A projekt befejezésének végső határideje	:	2010. november 30.
A projekt költségvetésének főösszege	:	<b>87.252,- € (23.558.000,- HUF)</b>
A pályázat típusa	:	Egyfordulós, nyílt eljárás
A támogatás intenzitása	:	<b>95%</b>

A pályázati program lényege általánosságban, hogy olyan tevékenységeket támogasson, amelyek hozzájárulnak a magyar-román határrégió:

- gazdasági **versenyképességének növeléséhez**;
- az emberek és közösségek közötti **társadalmi és kulturális koherencia** növeléséhez;
- a határmenti térség **elérhetőségének és információ áramlásának javításához**; és
- **a természeti értékek védelméhez.**

A „Hajdú-Bihar és Bihar természeti értékeinek védelméért” projektötlethez kapcsolódó támogatható tevékenységek:

- Új, közös **védett területek** meghatározása, a **kapcsolódás biztosítása a Natura 2000 területekkel** a határmenti területen, az ökológiai egyensúly fenntartására figyelemmel.
- A hatályos **szabályozás harmonizációja**, közös/kapcsolódó irányítási / kezelési tervek elkészítése és implementálása a védett területeken.
- A védett fajok nyilvántartásának harmonizációja, közös fellépés és tevékenység a védelmük érdekében.
- Környezetvédelemhez kapcsolódó **szervezetek közti együttműködés** a fenti területeken.
- **Környezetkímélő föld (erdő) használat elősegítése.**
- Közös konferenciák, kiállítások, kiadványok.

**Vezető partner (főpályázó):**

**ZÖLD KÖR – a Föld Barátai Magyarország tagja (HU)**

(továbbiakban: ZK)

4220 Hajdúböszörmény, Bocskai tér 2., Képviselő: *Molnár Antal* elnök

(Telephely: 3943 Bodrogolaszi, Brádafalva u. 31-33.)

Telefon: 00 36 (20)9556-758, (52) 280-038; Fax: (52) 561-101

E-mail: [molnar@zoldkor.net](mailto:molnar@zoldkor.net), [www.zoldkor.net](http://www.zoldkor.net)

**Határon átnyúló partner:**

**FUNDANTIEI ECOTOP (RO)**

Képviselő: *Togor George* elnök

Kapcsolattartó: *Mircescu Eleonora* alelnök

Piața Independenței nr 39, Cetatea Oradea, corp I Parter

CP 151 OP 1 410067, Oradea / Nagyvárad

Telefon: 00 40 359-425591, Fax: 00 40 359-425590

E-mail: [ecotop@rdslink.ro](mailto:ecotop@rdslink.ro), [www.ecotoporadea.ro](http://www.ecotoporadea.ro)

**Hazai partner:**

**DÉL-NYÍRSÉGI BIHARI TÁJVÉDELMI EGYESÜLET (HU)**

(továbbiakban: DNyBTvE)

Képviselő: *Gyarmathy István* titkár

4241 Bocskaikert, Pillangó u. 23.

Telefon/fax: 00 36 (52) 429-150, Mobil: (30) 2999940

E-mail: [gyistvan@hnp.hu](mailto:gyistvan@hnp.hu)

**Támogató partnerek (támogatásban nem részesülő partner):**

**NYÍRERDŐ Zrt. (HU)**

Képviselő: *Kaknics Lajos* vezérigazgató

Kapcsolattartó: *Nagy Igor* (Hajdúhadházi Erdészet)

4400 Nyíregyháza, Kótaji út 29.

Telefon: 00 36 (42) 598 450, Fax: 00 36 (42) 501 170

E-mail: [info@nyirerdo.hu](mailto:info@nyirerdo.hu), [www.nyirerdo.hu](http://www.nyirerdo.hu)

**HORTOBÁGYI NEMZETI PARK Igazgatóság**

Képviselő: *Sándor István* igazgató

4024 Debrecen, Sumen u. 2., (4002 Pf. 216)  
Telefon: 00 36 (52) 529-920  
E-mail: [hnp@hnp.hu](mailto:hnp@hnp.hu)

### **Elvi támogató nyilatkozat kiadásával segítő önkormányzatok:**

- NYÍRÁBRÁNY (HU)
- LÉTAVÉRTES (HU)
- POCSAJ (HU)
- KISMARJA (HU)
- ÉRMIHÁLYFALVA / Valelui Mihai (RO)
- SZÉKELYHID / Săcueni (RO)
- BIHARDIÓSZEG / Diosig (RO)

### **A partnerek projektben betöltött szerepe:**

*Vezető partner:* főpályázóként a projekt koordinációja és adminisztrációja, a projekt képviselete; pénzügyi hozzájárulás a menedzsment és szakmai programok költségeihez,

*Határon átnyúló partner:* segítségnyújtás a projekt román oldali tevékenységeinek koordinálásában és képviseletében; pénzügyi hozzájárulás a menedzsment költségekhez,

*Hazai partner:* közreműködés a projekt magyar oldali megvalósításában,

*Támogató partnerek:* szakmai segítségnyújtás.

### **A projekt előzményei:**

A Zöld Kör és a Dél-Nyírségi Bihari Tájvédelmi Egyesület számos helyi jelentőségű természetvédelmi terület és emlék valamint Natura 2000 terület kijelölésében, gondozásában működött közre az elmúlt másfél évtizedben, valamint 2005-2007 között elvégezték a teljesség igényével a Hajdú-Bihar megyében található települési természeti értékek felmérését, dokumentálását. Az elmúlt 5 évben a Dél-Nyírségi-Bihari Tájvédelmi Egyesület több Natura 2000-es jelölőfaj alapállapot felmérését kezdte meg a Dél-Nyírségben és Bihari-síkon.

Az Ecotop szervezet természetvédelmi kutatások, tevékenység szintjén elsősorban Bihar megyében valósított meg programokat megalakulása óta.

A vezető partner és a határon átnyúló partner hozzávetőleg 5 éve működik együtt különböző határmenti környezet- és természetvédelmi programok kapcsán.

Hajdú-Bihar és Bihar megyék határmenti sávjában a múltban a szigorú határőrizet miatt nehéz volt terepi kutatásokat végezni, de a szigorú őrizet kedvezett a természeti értékek fennmaradásának. S bár az utóbbi években, az EU belsőhatárainak fokozatos lebontása kapcsán érezhető a változás a magyar-román határszakaszon is, de az előbbi okokra visszavezethetően az alapos és pontos felmérések sajnos hiányoznak.

### **A megvalósítás helyszíne:**

A projekt adminisztrációjának helyszíne:

- ZÖLD KÖR hajdúböszörményi irodája (HU)

A program megvalósításának helyszíne:

*Hajdú-Bihar megye* (Magyarország) és *Bihar megye* (Románia) természetileg értékes területei, élőhelyei.

### **A projekt célja:**

A projekt közvetett célja **az országhatár két oldalán a természetvédelmi tevékenységek és az együttműködés építése, fejlesztése**. Ehhez a 2 megye talán legelismertebb természetvédő szervezeti kívánnak együttműködni, hogy **közösen kutassák** a határmentisáv természetileg értékes területeinek élővilágát és **határmenti, azon átnyúló természetvédelmi területeket jelöljenek ki**.

### **A projekt tervezett elemei:**

1. **Hajdú-Bihar és Bihar megyék vékony határmenti sávjában (az országhatár 6-6 km-es sávon belüli területe) a természetvédelmi szempontból értékes, nem, vagy csak nagyon hiányosan feltárt területek (hazai és európai jelentőségű élőhelyek) és természeti értékek (védett és közösségi jelentőségű fajok) felkutatása és állapotfelmérése, florisztikai és faunisztikai vizsgálatokon alapulva.**

A hivatalos természetvédelmi szerveknél fellelhető adatbázisok (Natura 2000 és védett terület fedvények, légifotók, stb.) segítségével összeállított útiterv szerint, egy a teljesség igényével történő felmérés és állapotfelmérés készítése az arra érdemes területek feljárásával (elsősorban az ismeretlen és alig ismert, nagyon adathiányos foltok felkutatása) egy teljes vegetációs perióduson keresztül. A természeti értékek felmérésénél és a populációik értékelésénél a Natura 2000 monitoring rendszerben kidolgozott felmérési módszereket (protokollokat) fogjuk alkalmazni.

Ezáltal feltárjuk a határ menti védett és védelemre alkalmas területeket (élőhelyeket) illetve fajokat, azonosítjuk azokat, melyek alkalmasak határon átnyúló, egységes területek kialakítására.

A kutatás kiterjed botanikai és zoológiai felmérésre (utóbbi elsősorban ornitológiai és az ízeltlábú (Macrolepidoptera, Carabida) vizsgálatára).

Előreláthatólag a következő 4 nagy blokk mentén kell folytatnunk a kutatást (Hajdú-Bihar megyei oldal):

- Fülöp – Nyírábrány térsége
- Bagamér – Álmosd - Kokad térsége (Kék-Kálló völgye)
- Kismarja – Pocsaj térsége
- Hajdú-Bihar megye délkeleti csücske

*Felelős:*

- Magyar oldal: DNYBTvE
- Román oldal: ECOTOP (és a ZK)
- Adminisztráció, dokumentáció: ZK
- Együttműködő partner: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Bihar megyei Környezetvédelmi Ügynökség

2. **A felmérések során azonosított egységes területek biztosítják ezen élőhelyek illetve az itt élő fajok hosszú távú megőrzését, a NATURA 2000 elveinek megfelelő, határon átnyúló hálózat – mivel az élővilág nem ismeri a határokat - kialakításával.**

A tevékenység kapcsán az együttműködők vállalják a blokkonként (a magyar-román közös) a területek közös természetvédelmi kezelési terv vázlatának elkészítését (ún. 'C' típusú, egyszerűsített tervet), igazodva mindkét állam sajátos, valamint az EU jogrendszeréhez.

A kezelési tervek biztosítják ezen területek egységes elvek szerinti természetvédelmi kezelését.

A meglévő Natura 2000 és más védelmen túl, amennyiben szükséges a területek megóvása, és az összeköttetés megteremtése érdekében (országos / helyi) védetté nyilvánítási javaslatok elkészítését és beterjesztését vállalják az együttműködő szervezetek.

Hajdú-Bihar és Bihor megyék vékony határmenti sávjában, határon átnyúló, egységes természetvédelmi terület kialakításának kezdeményezése a Magyar, valamint a Román oldalon. Előreláthatólag a fenti 4 nagyobb blokkot érintheti ez, figyelembe véve a jelenlegi –magyar és román oldali – Natura 2000 és egyéb védett természeti területek elhelyezkedését. (Ezt bővítik, illetve pontosítják a felmérések.)

Az alábbiakat kell felmérni:

- a. ex lege területek pontos lehatárolása.
- b. A meglévő tájvédelmi körzet határok pontosítása lezárult, de kisebb korrekciók még lehetségesek.
- c. A Natura 2000 területek NPI-kra kiszabott pontosítása a befejezéséhez közeledik, itt is csak kisebb pontosítás szükséges.
- d. A TK, a hozzávetőleges kiterjedésben, informálisan megállapított ex lege és a Natura 2000 védelmet élvező területek KÖZTI blokkok felmérése

*Felelős:*

- Magyar oldal: DNYBTvE (és a ZK)
- Román oldal: ECOTOP

3. **Ismeretterjesztő, tájékoztató előadások szervezése és lebonyolítása az érintett határmenti sávban található 6-8 településen** (településenként 1-1 alkalom).

A tájékoztatók alkalmával informálni akarjuk a védendő területen élőket, bemutatva a természeti értékeket és megfogalmazva azokat a feladatokat, amellyel egyszerű polgárként ki és mit tehet azok oltalma érdekében.

Az előadások az adott települések helyi médiáiban kerülnek meghirdetésre.

*Felelős:* ZK és ECOTOP (együtt közösen)

4. **Önkéntes – civil - természetvédelmi figyelőszolgálat életrehívása a határmenti sávban.** Ezzel a projekt eredményeinek fenntartását, utólagos monitoringját kívánjuk biztosítani. Elsősorban a határmentén élő érdeklődő fiatalokra, támogató értelmiségiekre és jószándékú természetbarátokra alapozva. Ennek hiányában a két megyében működő természetvédelmi szervezetek önkéntes bázisára alapozottan.

A tervezett tevékenysége ennek kapcsán a következő feladatokra összpontosít: önkéntesekből álló hálózatépítése, természetvédelmi intézkedési terv készítése, önkéntesek képzése).

*Felelős:* ZK (és ECOTOP)

5. **Partnerség erősítő fórumok szervezése (magyar – román önkormányzati, civil, állami zöld és más érintett (határrendészet) szervezetek közötti együttműködés erősítése a határmentén, 1-1 fórum segítségével).**

A két alkalommal hasonló (vagy ugyanazon) kör meghívásával kívánjuk a partnerséget erősíteni a határmentén található természeti értékek védelme kapcsán. Az 1. alkalommal a projekt céljait kívánjuk bemutatni és az együttműködési szándékot kinyilvánítani (a projekt elején), míg a 2. alkalommal megrendezésre kerülő fórum alkalmával a projekt eredményeiről kívánunk számot adni és kérni a segítséget az

érintettektől a projekt eredményeinek fenntartása, folytatása és fejlesztése kapcsán (a projekt zárásaként).

*Felelős: ZK*

6. **A projekt eredményeinek bemutatása a nyilvánosság számára.** Néhány paraván (1,5 -2 m2 nagyságú) elkészítése a területek és a védelmi teendők bemutatása céljából, 2 nyelven, valamint egy impozáns(fotó)album közreadása 3 nyelven, amelyet a térség önkormányzati, az érintett 2 megye könyvtárai, a sajtó képviselői stb. kapnak meg tervezetten.

*Felelős: ZK*

### **A projekt célcsoportja:**

A projekt célcsoportjaként, tágan értelmezve **a kutatás által érintett hatásterület településein élőkkel kalkulálunk.** Ez a határ két oldalán lévő települések népességbecslése alapján **hozzávetőleg 300 ezer ember,** s a projekt kommunikációjánál elsősorban ezeket az embereket célozzuk meg. A kommunikációval a határsáv természeti értékeit és a védelem érdekében szükséges feladatokat próbáljuk ismertetni.

Különös hangsúlyt kívánunk fektetni azokra az érdeklődőkre, akik az átlagnál érzékenyebbek a közvetlen környezetük természeti értékeinek megőrzésében. Az önkéntes természetvédelmi szolgálat tagjainak toborzásánál elsősorban rájuk koncentrálunk.

**Közvetlen célcsoportként egyértelműen a tevékenység által érintett települések döntéshozóit (önkormányzatait) célozzuk meg,** amelyeket igyekszünk partnerként megnyerni az ügy érdekében. Ez fontos lehet a fenntartás során is, de a térség turisztikai kínálatba történő integrálásában is szerepet játszhatnak az önkormányzatok.



Magyarország-Románia  
Határon Átnyúló Együttműködési  
Program 2007-2013

**Európai Unió**  
Európai Regionális Fejlesztési Alap

